

2012 058: resultaat onderzoek en gesprek

De Overijsselse Ombudsman ontving op 14 juni 2012 een brief en op 19 september 2012 een e-mail van verzoekers met klachten over gedragingen van de gemeente Zwolle.

Klacht

Verzoekers klagen erover dat de gemeente Zwolle, Eenheid Ontwikkeling, Maatschappelijke Ontwikkeling, mevrouw Z met haar drie kinderen, van wie twee de Nederlandse nationaliteit hebben, uit hun huur/opvangwoning zet, omdat er voor het gezin plaats is in de gezinslocatie te Emmen. De gemeente is onduidelijk in haar informatie: zij geeft aan dat het haar niet uitmaakt waar ze gaan wonen, maar willen geen medewerking verlenen voor huisvesting.

Gang van zaken klachtbehandeling

Op 14 juni 2012 dienden verzoekers op advies van de Kinderombudsman een verzoek tot onderzoek in bij de Overijsselse Ombudsman. Na inhoudelijk overleg met de Kinderombudsman stuurde de Overijsselse Ombudsman conform de wettelijke voorschriften de klacht op 3 juli 2012 ter kennisgeving en behandeling door naar de gemeente Zwolle. De gemeente behandelde de klacht en zond verzoekers op 1 augustus 2012 een reactie met bevindingen en conclusie.

Op 2 augustus 2012 lieten verzoekers telefonisch weten niet tevreden te zijn met de afhandeling van hun klacht. Gelet op de reeds eerder gevoerde correspondentie en de mondelinge uitleg van verzoekers over de reden van hun verzoek tot onderzoek, achtte de ombudscommissie zich voldoende geïnformeerd om het verzoek in behandeling te nemen.

De ombudscommissie achtte het zinvol om een gesprek te hebben met verzoekers, de betrokken medewerkers van de gemeente en de centrale klachtcoördinator.

Voorafgaand aan het gesprek vroeg de ombudscommissie met toestemming van verzoekers informatie over de stand van zaken in de verblijfsprocedure van mevrouw Z aan de advocaat van mevrouw Z.

Het gesprek vond plaats op 22 oktober 2012 in het Stadskantoor te Zwolle.

Feiten

Op basis van overgelegde stukken en overig verkregen informatie staat het volgende vast.

1. Verzoekers kennen Z en haar oudste dochter sinds 2004. Z was toen 18 jaar oud. Mogelijk hebben zij beiden de Chinese nationaliteit. De oudste dochter is in Nederland geboren. De voogdijinstelling zocht voor hen een gezin. Zij kwamen in december 2004 voor elf maanden bij verzoekers wonen. Daarna woonden zij in een huis van iemand anders en sinds augustus 2007 in een huurwoning van de woningbouwvereniging SWZ die zou worden afgebroken. Z heeft zich toen ook ingeschreven als woningzoekende. Zij woonde daar tot mei 2009, omdat de woning toen moest worden afgebroken.
2. Ondertussen kreeg Z nog twee kinderen. Deze twee kinderen werden erkend door een Chinese man die de Nederlandse nationaliteit heeft. De man heeft niet het gezag over de kinderen. Z heeft sinds enige tijd een relatie met deze man. Hij verblijft niet in Zwolle en heeft weinig, althans geen langdurig inkomen.
3. De gemeente heeft sinds 2002 een noodopvang voor asielzoekers. De gemeente heeft daarvoor een uitvoeringsovereenkomst met het Leger des Heils. Besluiten over het verblijf van mensen in de noodopvang worden genomen binnen de kaders die de gemeenteraad heeft gesteld. De gemeente neemt deel in een Lokaal Terugkeer Overleg (LTO) samen met Stichting

Vluchtelingenwerk Overijssel, de Dienst Terugkeer & Vertrek (DTenV) en de Vreemdelingenpolitie. In het LTO wordt de casuïstiek besproken van mensen die in de noodopvang verblijven.

4. Sinds 19 mei 2009 heeft Z een huurcontract met het Centrum voor Maatschappelijke Opvang. Dit betreft een contract begeleiding externe cliënten DATO. Z ondertekende dit contract op 23 juni 2009.
5. In het contract staat " De beëindiging vindt plaats als * procedure positief wordt beslist, men heeft recht op reguliere opvang; * procedure negatief wordt beslist, via IOM kan men werken aan terugkeer; * tussentijdse veranderingen plaatsvinden waardoor vertrek noodzakelijk wordt geacht, waarbij valt te denken aan niet meewerken aan begeleiding, bedreiging of agressie, het niet verstrekken van de nodige informatie, begaan van een strafbaar feit, het niet of onvolledig aanleveren van informatie of documenten."
6. Medio 2011 opende de minister van Immigratie, Integratie en Asiel zogenoemde gezinslocaties. De gezinslocatie is een voorziening waardoor opvang in de noodopvang van de gemeente niet langer noodzakelijk is.
7. In het najaar van 2011 besloot het LTO de beëindiging van de noodopvang voor Z op te schorten, omdat zij toen zwanger was.
8. Op 16 mei 2012 schreef het Leger des Heils een brief aan Z met als onderwerp: beëindiging noodopvang. Het Leger des Heils schrijft " In opdracht van de gemeente Zwolle schrijven wij u deze brief. In gesprekken met de gemeente, de noodopvang en DTenV is tegen u gezegd dat u nu daadwerkelijk uit de woning van de noodopvang moet vertrekken. U hebt recht op een verblijfplaats die door de overheid wordt aangeboden vanwege het feit dat u een procedure hebt lopen. Er is u een aanbod gedaan om naar AZC Emmen te verhuizen, daar is voor u en uw gezin door DTenV een plaats gereserveerd. U heeft tot 24 mei 2012 de tijd om dit te doen. We begrijpen dat dit niet gemakkelijk is, daarom willen we u helpen bij de verhuizing. (.....)".
9. De brief werd per post verstuurd. Op maandag 21 mei 2012 kwam een brigadier van de regiopolitie IJsselland (wijkagent) in bijzijn van een medewerker van het Leger des Heils langs bij Z en gaf haar in persoon de brief.
10. DTenV belde ook de school van de kinderen van Z om mee te delen dat de kinderen donderdag 24 mei 2012 zouden verhuizen.
11. Op 22 mei 2012 diende de advocaat van Z over de gang van zaken een klacht in bij DTenV. De advocaat schreef eveneens een brief aan het Leger des Heils met de vraag om nog wat geduld uit te oefenen en mogelijk mee te werken aan een oplossing, omdat in ieder geval de twee Nederlandse kinderen niet thuis horen in een gezinslocatie. Verder laat de advocaat weten dat hij het onfatsoenlijk vindt om zijn cliënte de stuipen op het lijf te jagen door met de politie aan de deur te komen.

Informatie van de advocaat

Met de beslissing van de minister/IND over de mogelijkheid van een verblijfsvergunning voor Z en haar oudste dochter wordt gewacht totdat er een nieuw kabinet is. Hij heeft veel ervaring met dit soort zaken en acht de kans groot dat Z gelijk krijgt op basis van artikel 8 EVRM. Hij verwacht met ongeveer zes tot acht maanden een beslissing te krijgen van de minister/IND.

Hij is in gesprek met de advocaat van het Leger des Heils over het mogelijk continueren van de huur van de noodopvangwoning totdat er een beslissing is van de minister/IND. Hij vindt dat het Leger des Heils handelt in strijd met zijn doelstelling.

Hij begrijpt dat verzoekers zich willen inspannen voor Z, maar teveel bemoeienis richting gemeente en Leger des Heils in deze kwestie werkt het vinden van oplossingen en meewerken van instanties tegen.

Kort verslag van het gesprek

Bij het gesprek met de ombudscommissie kwam aan de orde dat het huurcontract van Z dateert van 2009 toen de minister nog geen gezinslocaties voor gevallen als Z had getroffen. Toen de minister daartoe overging maakte de gemeente beleid conform de voor alle gemeenten geldende afspraken van de VNG voor de noodopvang. De gemeente zal die afspraken/ beleid nog sturen naar de ombudscommissie.

De complicerende factor in het geval van Z is dat zij twee Nederlandse kinderen heeft. Daarom zorgde de gemeente ervoor dat er voor haar bij de gezinslocatie te Emmen een uitzondering werd gemaakt, namelijk dat zij wel over de provinciegrens mag gaan om verzoekers te bezoeken. Dan zou zij ook niet iedere ochtend hoeven te stempelen. Bij hoge uitzondering mocht Z/ verzoeker ook eerst de locatie bezichtigen. Verzoekers zagen daarvan af, omdat zij ook andere instanties erbij wilden betrekken. De gemeente geeft aan dat de brief van het Leger des Heils enigszins onder druk van het LTO is opgesteld. Er werd tijdens het overleg tegen het Leger des Heils iets gezegd in de trant van "wanneer onderneem je nu eens actie". Vandaar de woorden "in opdracht van de gemeente Zwolle". Het Leger des Heils vond het namelijk gelet op haar doelstelling moeilijk om Z het huis uit te zetten. Verzoekers vinden een gezinslocatie geen goede locatie voor de kinderen, ook niet voor het oudste kind dat, evenals de andere twee, in Nederland is geboren en altijd in een gewoon huis heeft gewoond. Zij is in Zwolle opgegroeid, gaat naar school en heeft hier haar vrienden, sociale contacten. De kinderen mogen in een gezinslocatie niet de gemeentegrens overschrijden. Ook al zouden zij af en toe verzoekers kunnen bezoeken dan nog kunnen de twee jongste kinderen niet hun vader bezoeken in Schiedam.

Het gesprek leidde tot onderstaande afspraken.

Afspraken

Nu Z nog geen verblijf status heeft kan zij niet zelf, ook al staat zij ingeschreven als woningzoekende, een woning huren bij een woningbouw vereniging voor een woning voor haar en haar kinderen. Ook betaald werk behoort niet tot de mogelijkheden. Verblijf in een gezinslocatie betekent voor haar en de kinderen beperking van de bewegingsvrijheid. Hiervoor wordt weliswaar door de gemeente met de gezinslocatie een oplossing gevonden, maar neemt niet een aantal bezwaren weg die door verzoekers naar voren zijn gebracht.

Er lopen op dit moment twee procedures. De ene is de IND procedure die moet leiden tot een beslissing over de verblijfstatus van Z en haar oudste kind in Nederland al dan niet te samen met de rest van de kinderen. De andere procedure loopt bij de minister van immigratie, integratie en asiel. Informatie bij de advocaat van Z wijst uit dat hij denkt goede kansen te zien voor een verblijfsvergunning, maar dat dit mogelijk wel een maand of 6 tot 8 kan duren, afhankelijk ook van de komst van een nieuwe minister op het ministerie.

Nu de noodopvang al ruim drie jaar heeft geduurd, de uitzetting uit de noodopvangwoning is opgeschort en de advocaat van Z druk doende is in de beide procedures, rijst de vraag of deze situatie niet nog een aantal maanden kan voortduren.

De gemeente is hiertoe bereid en de navolgende afspraken worden gemaakt:

De gemeente zal - indien er niet voordien een beslissing over de verblijfstatus is genomen - tot 1 mei 2013 geen actie ondernemen om de noodopvang te beëindigen. Deze datum is gekozen om een duidelijke einddatum te markeren. Als er dan nog geen beslissing op de verblijfstatus is zal over het tijdstip van beëindiging van de noodopvang voordien overleg plaats vinden met verzoekers en Z, zodat die zich er op kunnen voorbereiden. De voorbereidingstermijn om de opvang woning te verlaten bedraagt ongeveer veertien dagen.

Vindt er eerder een beslissing plaats, hetzij van de IND hetzij van de minister dan is dat de datum waarop actie wordt ondernomen, zoals hierboven is vermeld.

Bij een eerdere positieve beslissing, is het probleem opgelost ,omdat Z dan zelfstandig een woning kan aanvragen, bij een negatieve beslissing zal de noodopvang worden beëindigd. Uitdrukkelijk wordt gesteld dat het uitstel van beëindigen van de noodopvang geldt tot de beslissing in deze procedures genomen is en niet geldt voor een mogelijk dan volgend hoger beroep.

Verzoekers stemmen in met deze afspraak en zullen tevens vanaf nu meer op de achtergrond blijven om de advocaat alle ruimte te geven om deze procedures met succes af te ronden.

Einde onderzoek

Verzoekers en de gemeente hebben aan het eind van het gesprek op de vraag van de ombudscommissie aangegeven dat de zaak hiermee is afgerond. Daarom, en vanwege het positieve resultaat is er voor de ombudscommissie geen reden meer om een oordeel te geven over de klacht. Het onderzoek is hiermee beëindigd.